

Riksrevisionens årsredovisning för 2017

Sammanfattning

Riksrevisionen har överlämnat sin årsredovisning för 2017 (redog. 2017/18:RR1) till riksdagen. Utskottet konstaterar att den anlitade revisorn bedömer att Riksrevisionens årsredovisning i alla väsentliga avseenden är rättvisande. Efter avslutad revision föreslår utskottet att riksdagen lägger Riksrevisionens årsredovisning för 2017 till handlingarna.

Utskottet betonar vikten av en fungerande ekonomistyrning vid myndigheten och påminner i det sammanhanget om de kortsiktiga besparingsåtgärder som fick vidtas 2008 till följd av just bristande ekonomistyrning vid myndigheten, och som inte främjade Riksrevisionens verksamhet. Mot bakgrund av den höga personalomsättningen konstaterar utskottet att personal- och kompetensförsörjningen vid Riksrevisionen är central. Samtidigt får arbetet med en ny kompetensförsörjningsstrategi inte överskugga ett systematiskt arbetsmiljöarbete för att också ta hand om de utvecklingsområden som pekats ut i den senaste medarbetarundersökningen när det gäller ledning och styrning, arbetsbelastning samt kommunikation.

Utskottet har tagit del av Riksrevisionens uppföljningsrapport 2018. I kombination med årsredovisningen med sitt ettåriga perspektiv ger den underlag för utskottet att säkerställa relevans, kvalitet och produktivitet i Riksrevisionens verksamhet. Enligt utskottet är det viktigt att den djupa uppföljningen inte genomförs för tidigt, då det ofta kan ta flera år innan det går att spåra resultaten av en granskning.

Behandlade förslag

Redogörelse 2017/18:RR1 Riksrevisionens årsredovisning för 2017.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

Utskottets överväganden5

 Riksrevisionens årsredovisning för 2017.....5

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....24

 Redogörelsen.....24

Bilaga 2

Externrevisorns revisionsberättelse.....25

Tabeller

Tabell 1 Anslagsredovisning för 20176

Tabell 2 Kostnader för verksamhetsgrenarna 2015–2017.....6

Tabell 3 Kostnader för extern kompetens 2015–20177

Tabell 4 Resultat inom årlig revision 2015–20178

Tabell 5 Inriktningen på effektivitetsrevisionens granskningar9

Tabell 6 Kostnader för och genomsnittlig insats per
granskningsrapport10

Tabell 7 Kostnader för verksamhetsgrenen Nationellt revisionsorgan11

Tabell 8 Kostnader för verksamhetsgrenen Internationellt
utvecklingssamarbete12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens årsredovisning för 2017

Riksdagen lägger redogörelse 2017/18:RR1 till handlingarna.

Stockholm den 19 april 2018

På finansutskottets vägnar

Elisabeth Svantesson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Elisabeth Svantesson (M), Monica Green (S), Maria Plass (M), Oscar Sjöstedt (SD), Ingemar Nilsson (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Niklas Wykman (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Mats Persson (L), Ulla Andersson (V), Jakob Forssmed (KD), Niklas Karlsson (S), Björn Wiechel (S), Adnan Dibrani (S) och Anette Åkesson (M).

Redogörelse för ärendet

Riksrevisionen ska enligt lagen (2016:1091) om budget och administration för riksdagens myndigheter lämna en årsredovisning till riksdagen senast den 22 februari. Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen ska riksrevisorn med administrativt ansvar besluta om årsredovisningen. Den 20 februari 2018 överlämnade riksrevisorn med administrativt ansvar, Stefan Lundgren, årsredovisningen för 2017 i form av en redogörelse till riksdagen (redog. 2017/18:RR1). I årsredovisningen lämnas ett intygande av riksrevisorn med administrativt ansvar om att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Riksrevisorn med administrativt ansvar bedömer vidare att myndighetens interna styrning och kontroll är betryggande.

Ingen motion har väckts med anledning av redogörelsen.

Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen är det finansutskottet som svarar för att revision görs av Riksrevisionen. För den uppgiften anlitas revisionsbyrån KPMG AB. Revisionsberättelsen kom in till finansutskottet den 16 mars 2018 (dnr 1480-2017/18).

Riksrevisionen har också lämnat in Uppföljningsrapport 2018 till finansutskottet den 3 april 2018. Den är inte något formellt riksdagsärende. Uppföljningsrapporten ger utskottet underlag för att bedöma Riksrevisionens resultat.

Som ett led i beredningen av ärendet höll finansutskottet en intern utfrågning av riksrevisorerna Helena Lindberg och Ingvar Mattson den 10 april 2018.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens årsredovisning för 2017

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger redogörelsen om Riksrevisionens årsredovisning för 2017 till handlingarna.

Redogörelsen

I sitt förord till årsredovisningen konstaterar riksrevisorn med administrativt ansvar, Stefan Lundgren, att de tre nya riksrevisorernas främsta prioritet under 2017 har varit att återupprätta förtroendet för myndigheten.

Enligt förordet har Riksrevisionen under 2017 levererat enligt sitt uppdrag med goda resultat. Den årliga revisionen av 2016 års årsredovisningar slutfördes på utsatt tid och i enlighet med god revisionssed. Inom effektivitetsrevisionen publicerades 37 granskningsrapporter, i huvudsak i enlighet med granskningsplanen 2016/17. Det är något fler granskningar än under tidigare år. Aktivitetsnivån i både det internationella samarbetet och i det internationella utvecklingssamarbetet har höjts under året.

Styrning och kontroll

Enligt redogörelsen åtgärdades under året flera av de brister som funnits i den interna styrningen och kontrollen av myndigheten. En ny arbetsordning har tagits fram för att tydliggöra ansvar och befogenheter inom myndigheten, t.ex. gränsdragningen mellan riksrevisorn med administrativt ansvar och övriga riksrevisorer. Arbetsordningen slår också fast vilken typ av styrande dokument som ska finnas i myndigheten, vad de ska innehålla och hur de ska tas fram. Man har också fattat beslut om interna föreskrifter om allmänna handlingar m.m. och om jäv och oberoende. Dessutom har man sett över riktlinjerna för rekrytering, representation och lönesättning.

En riskanalys har gjorts för att identifiera de omständigheter som utgör en risk för att Riksrevisionens verksamhetsmål inte ska uppnås. Merparten av de identifierade riskerna ligger inom en risknivå som ledningen har bedömt som acceptabel. Vidare visar riskanalysen på några kritiska risker. I årsredovisningen konstateras att kontrollåtgärder har vidtagits för dessa risker.

Anslagsförbrukning och kostnadsutveckling

Anslagsförbrukningen 2017 på förvaltningsanslaget var ca 330 miljoner kronor, vilket innebär ett utgående anslagssparande på drygt 3,5 miljoner kronor (se tabell 1). Förvaltningsanslaget belastades under året med 0,9 miljoner kronor till följd av utbetald pension till en tidigare riksrevisor.

På Riksrevisionens anslag för internationellt utvecklingsarbete var anslagsförbrukningen 51,4 miljoner kronor, vilket innebär att anslagskrediten utnyttjades med 1,4 miljoner kronor. Inom biståndsanslaget lämnade Riksrevisionen transfereringar till samarbetspartner som främst utgjordes av kontantbidrag, t.ex. lönekostnader för lokalanställda specialister och kostnader för kompetensutveckling såsom kurser och material. Kontantbidragen uppgick 2017 till 7,7 miljoner kronor.

Tabell 1 Anslagsredovisning för 2017

Tusental kronor

Anslag	Ingående anslags- sparande	Anvisade medel	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Årets utfall	Utgående anslags- sparande
Utgiftsområde 2						
1:15 Riksrevisionen	9 398	324 200		333 599	330 046	3 553
Utgiftsområde 7						
1:5 Internationellt utvecklingsarbete	3 368	50 000	–3 368	50 000	51 424	–1 424
Totalt	12 766	374 200	–3 368	383 599	381 470	2 129

Källa: Riksrevisionens årsredovisning för 2017.

Verksamhetens kostnader ökade med ca 13 miljoner kronor 2017 (se tabell 2). Ökningen jämfört med 2016 förklaras främst av ökade personalkostnader för tre av de fyra verksamhetsgrenarna.

Tabell 2 Kostnader för verksamhetsgrenarna 2015–2017

Tusental kronor

	2017	2016	2015
Årlig revision	166 546	160 651	152 728
Effektivitetsrevision	148 114	140 904	132 216
Nationellt revisionsorgan	14 907	17 465	27 251
Internationellt utvecklingsarbete	43 077	40 917	35 300
Totalt	372 644	359 409	347 074

Not: Från och med 2017 har verksamhetsgrenen Nationellt revisionsorgan tillkommit. Jämförelsetal för tidigare år har räknats om.

Källa: Riksrevisionens årsredovisning för 2017.

Kostnaderna för extern kompetens ökade något under 2017 (se tabell 3). Användningen av extern kompetens ökade framför allt inom det internationella utvecklingssamarbetet och avser främst stöd till ledarskapsutveckling.

Verksamhetsgren: Årlig revision

Den årliga revisionen ska utföras i enlighet med god revisionssed, enligt internationella standarder, och revisionsberättelserna ska komma i tid. Riksrevisionen arbetar förebyggande genom att ha en löpande dialog med myndighetsledningarna om de brister man identifierar under granskningen i syfte att undvika väsentliga fel i årsredovisningen.

Tabell 3 Kostnader för extern kompetens 2015–2017*Tusental kronor*

	2017	2016	2015
Kärnverksamhet	19 007	16 936	15 365
Ärlig revision	8 754	8 256	9 083
Effektivitetsrevision	4 517	5 601	4 109
Nationellt revisionsorgan	443	672	287
Internationellt utvecklingssamarbete	5 293	2 407	1 886
Verksamhetsutveckling	1 038	1 289	8 643
Stödverksamheten	15 788	14 870	9 669
Kompetensutveckling	518	848	157
Kompetens- och resursförstärkning	15 270	14 022	9 512
Totalt	35 833	33 095	33 677

Källa: Riksrevisionens årsredovisning 2017.

Resultat och bedömning

I Riksrevisionens årsredovisning konstateras att myndigheten under 2017 slutförde granskningen av myndigheternas årsredovisningar för räkenskapsåret 2016 och i samband med det lämnade 231 revisionsberättelser. Sammanlagt 15 myndigheter fick tillsammans 21 modifierade revisionsberättelser. I granskningen av årsredovisningarna för 2016 har Riksrevisionen återigen uppmärksammat oklarheter i frågan om full kostnadstäckning utifrån avgiftsförordningen och i frågan om villkor för bemyndiganden. Riksrevisionen har med anledning av detta lämnat 13 upplysningar. Några modifierade uttalanden i revisionsberättelserna med anledning av uttalandet om ledningens bedömning av intern styrning och kontroll föranleddes inte av granskningen.

Internt utvecklingsarbete

Riksrevisionen har under 2017 tagit flera initiativ inom den årliga revisionen för att digitalisera myndigheten. Enligt årsredovisningen hämmas förutsättningarna för en digitaliserad inhämtning av redovisningsdata av att det saknas standardiserade informationsformat. Samarbetet med Ekonomistyrningsverket för att ta fram en standard för uttag av redovisningsinformation från de granskade myndigheternas ekonomisystem har fortsatt, och under 2017 har man också organiserat centrala uttag av redovisningsdata från Statens servicecenter.

Kvalitetsarbete

Under 2017 kontrollerades nio ansvariga revisorers akter, och kvalitetskontrollen utifrån fastställda kvalitetskriterier visade att revisionen i allt väsentligt var utförd och dokumenterad i enlighet med de krav som ställs. Av de nio ansvariga revisorerna var sex nya i sin roll. Avsikten är att en revisionsakt för varje ansvarig revisor ska kontrolleras vart tredje år.

Trots att den externa uppföljningen visar att nio av tio granskade myndigheter helt eller delvis instämmer i att revisionen har varit positiv ser Riksrevisionen ett fortsatt behov av kunskapsöverföring mellan revisorerna.

Kostnader

Den totala kostnaden för den årliga revisionen har ökat med ca 6 miljoner kronor jämfört med 2016 (se tabell 2) till följd av högre lönekostnader inom framför allt den del som avser revisionen av de statliga myndigheterna. Övertidsersättningar i samband med årsredovisningsgranskningen under årets första kvartal och en förändring av kompetensprofilen inom verksamhetsgrenen förklarar utvecklingen. Antalet redovisade timmar är i stort sett oförändrat jämfört med 2016. Kostnaderna för områdesbevakning, metodutveckling och utbildning ligger i stort sett på samma nivå som förra året. Som framgår av tabell 3 ovan har användningen av extern kompetens inom den årliga revisionen inte ökat nämnvärt jämfört med förra året.

Den årliga revisionen är avgiftsbelagd. Intäkterna från revisionen redovisas mot inkomsttitel, och verksamhetens kostnader belastar förvaltningsanslaget. Antalet fakturerade timmar 2017 är i stort sett oförändrat jämfört med 2016, medan kostnaderna alltså ökat. I tabell 4 redovisas resultatet av den avgiftsfinansierade årliga revisionen.

Tabell 4 Resultat inom årlig revision 2015–2017

Tusental kronor

	Budget 2017	2017	2016	2015
Avgiftsintäkter	150 000	152 946	153 471	156 446
Kostnader	149 000	154 840	149 752	152 169
Årets resultat	1 000	–1 894	3 719	4 277
Akkumulerat resultat	–330	–3 224	–1 330	–5 049

Not: Kostnaderna avser nettokostnader för själva revisionen av de statliga myndigheterna.

Källa: Riksrevisionens årsredovisning 2017.

Verksamhetsgren: Effektivitetsrevision

Effektivitetsrevisionens omfattning och inriktning bestäms i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Enligt lagen ska granskningen främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Riksrevisionen följer de internationella standarderna (International Standards of Supreme Audit Institutions, Issai) för effektivitetsrevision.

Resultat och bedömning

Under 2017 publicerades 37 granskningsrapporter, vilket är fyra fler än 2016. Under året fattades beslut om att inleda 40 granskningar, och vid årsskiftet pågick 43 granskningar. I årsredovisningen har man klassificerat de publicerade granskningarna efter revisionslagens uppräknade av typ av granskningar: hushållning, resursutnyttjande respektive måluppfyllelse och samhällsnytta (se tabell 5). En publicerad granskning kan bestå av flera typer

av granskningar. Riksrevisionen bedömer att granskningarna under året i huvudsak levde upp till bredden i lagens krav och inriktningen i granskningsplanen 2016/17.

Tabell 5 Inriktningen på effektivitetsrevisionens granskningar

Granskning av:	2017	2016
Hushållning	11	6
Resursutnyttjande	14	16
Måloppfyllelse och samhällsnytta	25	27

Källa: Riksrevisionens årsredovisning 2017.

Under året lades åtta granskningar ned, vilket enligt årsredovisningen är i paritet med tidigare år. Att granskningar läggs ned och att de ibland också läggs ned sent i processen har olika förklaringar, t.ex. kan det bero på dataproblem, metodologiska problem eller att revisionsobjektet redan har vidtagit åtgärder. Kostnaden för granskningar som lades ned under 2017 var drygt 11 miljoner kronor, vilket visserligen är en minskning med 5 miljoner kronor jämfört med 2016 men en ökning med 5 miljoner kronor jämfört med 2015. Utvecklingen under 2017 visar att jämfört med 2016 har färre timmar lagts ned i granskningar när det visat sig att de inte kunnat ge resultat.

Kvalitetsarbete

Under rubriken Kvalitetsarbete redovisas den process för kvalitetssäkring som Riksrevisionen använder. Den innebär att projektledare och enhetschef har ett kvalitetsansvar. Ämnessakkunniga bidrar också till kvalitetssäkringsarbetet. Ett seminarium hålls tidigt i samband med att frågor, bedömningsgrund och metodval har utarbetats. Vid detta seminarium deltar även två externa referenspersoner. När det finns ett rapportutkast hålls ytterligare ett internt seminarium. Granskningsobjekten får möjlighet att faktagranska rapportutkast. När även dessa synpunkter beaktats fattar ansvarig riksrevisor beslut om granskningsrapport.

Kostnader

Den totala kostnaden för effektivitetsrevision ökade med drygt 7 miljoner kronor jämfört med 2016. En förändrad kompetensprofil inom avdelningen och fler arbetade timmar är förklaringen. Efter en större inledande satsning i samband med omorganisationen 2016 har kostnaden för metodutveckling och utbildning minskat något.

I årsredovisningen konstateras att kostnaden per publicerad granskning är lägre än tidigare (se tabell 6) och att detta främst beror på att det genomsnittliga antalet timmar per granskning minskat. Den successiva minskningen över åren förklaras av en viss produktivitetsökning och att fler granskningar av mer avgränsad karaktär genomförts.

Som framgår av tabell 3 ovan har användningen av extern kompetens inom effektivitetsrevisionen minskat något under 2017.

Tabell 6 Kostnader för och genomsnittlig insats per granskningsrapport*Tusental kronor om inte annat anges*

	2017	2016	2015
Årets avslutade granskningar	118 488	124 119	89 543
varav publicerade	106 880	107 783	82 446
inte resulterat i rapport	11 608	16 336	7 097
Antal publicerade granskningar	37	33	22
Styckkostnad per granskning	3 202	3 761	4 070
inkl. omvärldsbevakning	3 954	4 559	5 001
Antal timmar per granskning	2 589	3 329	3 564
inkl. omvärldsbevakning	3 262	4 038	4 515

Not: Antalet timmar per granskning grundar sig på redovisade timmar för anställd personal.

Källa: Riksrevisionens årsredovisning för 2017.

Verksamhetsgren: Nationellt revisionsorgan

Riksrevisionen är nationellt revisionsorgan, vilket bl.a. innebär att myndigheten samverkar i revisionsfrågor nationellt och internationellt. Inom verksamhetsgrenen redovisas även myndighetsövergripande uppgifter.

Resultat och bedömning nationell samverkan

Under rubriken Resultat och bedömning av nationell samverkan redogör Riksrevisionen för att man varje år lämnar en granskningsplan, den årliga rapporten och den s.k. uppföljningsrapporten till riksdagen. Vidare konstateras att myndigheten under året lämnat 37 remissyttranden.

Under året hölls fem sammanträden med Riksrevisionens parlamentariska råd, och betoningen lades på en dialog med rådet om såväl verksamhetens inriktning som myndighetens interna förhållanden. Riksrevisionen hade fyra möten med det vetenskapliga rådet, jämfört med ett möte 2016. Bedömningar av granskningsrapporter var ett genomgående tema vid mötena.

Webbplatsen är en av de främsta kanalerna för att informera om Riksrevisionens uppdrag och arbete och resultaten av myndighetens granskning. Webbplatsen har ca 14 000 besök per vecka. En annan viktig del i den externa kommunikationen är externa kontakter och seminarier, bl.a. tog Riksrevisionen initiativ till ett möte med nya myndighetschefer för att skapa kunskap och kontakt.

Resultat och bedömning internationell samverkan

I internationella sammanhang är Riksrevisionen bl.a. medlem i det internationella samarbetsorganet för nationella revisionsorgan, International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai) och utför åtaganden på EU-nivå, t.ex. när det gäller kontakter med Europeiska revisionsrätten (ECA).

Kostnader

Jämfört med 2016 blev kostnaderna för verksamhetsgrenen lägre 2017. Det är främst kostnaden för övriga avrapporteringar som var lägre på grund av lägre kostnad för den årliga rapporten. Riksrevisionen lämnade inte heller andra

rapporter än de instruktionsenliga rapporterna, vilket bidragit till de lägre kostnaderna.

Tabell 7 Kostnader för verksamhetsgrenen Nationellt revisionsorgan

Tusental kronor

	2017	2016	2015
Internationell samverkan	10 849	10 631	15 894
Övrig avrapportering	3 159	6 221	10 871
Utbyte med Riksrevisionens råd	740		
Externa kostnader och seminarium	152	600	484
Summa	14 900	17 452	27 249

Not: Under 2015 och 2016 redovisades kostnaderna för Riksrevisionens parlamentariska råd under myndighetens ledning och inte inom någon verksamhetsgren.

Källa: Riksrevisionens årsredovisning 2017.

Verksamhetsgren: Internationellt utvecklingssamarbete

Resultat och bedömning

Det internationella utvecklingssamarbetet syftar till att stärka andra länders nationella revisionsorgan, både när det gäller kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella revisionsstandarder. Utvecklingssamarbetet sker i globala, regionala och bilaterala program i Afrika, Asien, västra Balkan och Östeuropa.

På global nivå fokuserade arbetet på kapacitetsutveckling inom ramen för Intosai-samarbetet. På regional nivå dominerade samarbetet med organisationen för engelsktalande afrikanska länder (Afrosai-E). Bilateralt stödde Riksrevisionen utveckling av metoder och processer inom finansiell revision och effektivitetsrevision samt handledning i enskilda revisionsteam. Riksrevisionen gjorde också insatser inom utvecklingen av HR, it, ledarskap och kommunikation. Under 2017 vidareutbildades sammanlagt 1 091 medarbetare och chefer (ca 45 procent kvinnor) hos Riksrevisionens samarbetspartner.

Kvalitetsarbete

Under rubriken Kvalitetsarbete presenterar Riksrevisionen sin process för kvalitetsarbetet, från det att ett eventuellt samarbete ska inledas till en utvärdering av uppnådda resultat som görs i slutet av varje projektfas. För övrigt hölls ett årligt samråd med Sida i slutet av 2017 i enlighet med Riksrevisionens instruktion.

Kostnader

Verksamhetskostnaderna har ökat jämfört med 2016 (se tabell 8), och det är främst användningen av extern kompetens (se tabell 3) som har ökat, men även kostnaderna för egen personal och resekostnaderna i samband med missionerna. Under 2017 ökade aktivitetsnivån i det internationella utvecklingssamarbetet påtagligt, och anslaget har utnyttjats till fullo.

Tabell 8 Kostnader för verksamhetsgrenen Internationellt utvecklingssamarbete*Tusental kronor*

	2017	2016	2015
Internationellt utvecklingsarbete	40 428	38 233	35 110
Metodutveckling	2 547	2 597	0
Summa Verksamhetskostnader	42 975	40 831	35 110
Transfereringar	8 450	4 960	5 607
Summa Anslagsbelastning	51 425	45 790	40 717
varav myndighetsgemensamma kostnader	10 627	14 170	12 454

Källa: Riksrevisionens årsredovisning 2017.

Inom utvecklingssamarbetet kompletterar egen verksamhet och transfereringar varandra. Enligt årsredovisningen beror balansen dem emellan på vilka förutsättningar och behov som finns inom respektive projekt. I samarbetet med Afrosai-E svarar transfereringarna för närmare hälften av projektvärdet, vilket beror på att organisationen i viss utsträckning kan rekrytera experter lokalt. Ökningen under 2017 förklaras av att bidragen till Afrosai-E ökade och att Riksrevisionen under 2017 lämnade bidrag för köp av it-utrustning till revisionsmyndigheten i Zimbabwe.

Personal, kompetensförsörjning och arbetsmiljö

Den 31 december 2017 var 314 personer anställda vid myndigheten, och under året uppgick antalet årsarbetskrafter till 274. Jämfört med året innan var det något fler anställda i slutet av 2017 (305 personer anställda 2016) samtidigt som antalet årsarbetskrafter var något lägre (281 årsarbetskrafter 2016). Könsfördelningen på myndigheten har under året varit 58 procent kvinnor och 42 procent män. På kontoret i Jönköping har andelen kvinnor ökat till 70 procent, vilket förklaras av att generationsväxlingen inneburit att flera äldre män ersatts av yngre kvinnor. De senaste tre åren har andelen chefer som är kvinnor ökat från 50 procent till 60 procent. Antalet chefer var 23 stycken 2017, exklusive de tre riksrevisorerna.

Personalomsättningen under 2017 var 15 procent, vilket visserligen är en minskning jämfört med 17 procent 2016 men fortfarande högre jämfört med 2015 då personalomsättningen var 12 procent. Riksrevisionen har de senaste åren verkat för att minska personalomsättningen inom den årliga revisionen, ett arbete man bedömer har haft positiv effekt. Inom effektivitetsrevisionen har personalomsättningen fortsatt att vara hög, vilket påverkar verksamheten negativt, bl.a. genom att granskningsprojekt blir försenade eller att de läggs ned.

Under året var rekrytering en central del av Riksrevisionens arbete med kompetensförsörjning. I huvudsak kan Riksrevisionen rekrytera den kompetens som verksamheten behöver, men det anses vara en utmaning att attrahera erfarna revisorer till den årliga revisionen. I synnerhet är det svårt att rekrytera till verksamhetsorterna Uppsala och Jönköping. Under 2017 godkändes en av fyra revisorer som genomförde revisorsprovet i samarbete

med Revisorsinspektionen. Tidigare år, 2015 och 2016, har tre av sex respektive sex av nio revisorer godkänts. Inom några sakområden har det också varit mycket svårt att rekrytera erfarna medarbetare till effektivitetsrevisionen. Ett arbete påbörjades under året för att ta fram en ny kompetensförsörjningsstrategi. Arbetet syftar till att klargöra myndighetens kompetensbehov och formerna för kompetensförsörjning med utgångspunkt i planerad utveckling och inriktning av verksamheten. Under 2017 fortsatte man sin kompetensutveckling för myndighetens chefer.

Sjukfrånvaron under 2017 låg på samma nivå som tidigare år, dvs. på 2,8 procent av total ordinarie arbetstid. På grund av nya långtidssjukrivningar ökade sjukfrånvaron bland kvinnor i gruppen över 50 år. Sjukfrånvaron fortsatte också att öka för tredje året i rad för kvinnor i gruppen 29 år och yngre.

Under våren 2017 gjordes en medarbetarundersökning som ett komplement till den organisatoriska och sociala skyddsronen som genomfördes hösten 2016. Nöjd-medarbetar-index (NMI) blev 53, vilket är ett resultat som ligger under gränsen för nöjd som går vid 55. Generella utvecklingsområden var ledning och styrning, arbetsbelastning och kommunikation. I årsredovisningen anges att man har tagit hand om resultaten inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Externrevisorns granskning av årsredovisningen

Revisionsberättelsen kom in till finansutskottet den 16 mars (dnr 1480-2017/18). Enligt externrevisorn har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter (BEA-lagen) samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. Årsredovisningen ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksrevisionens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess ekonomiska resultat för året enligt BEA-lagen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. Enligt revisorernas uppfattning, baserad på revisionen av årsredovisningen, har riksrevisorn med administrativt ansvar i alla väsentliga avseenden använt anslag och intäkter i enlighet med BEA-lagen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten.

Som komplement till revisionsberättelsen har externrevisorn upprättat en promemoria för att sammanfatta de iakttagelser av materiell betydelse som framkommit vid granskningen. Iakttagelserna har diskuterats med berörda personer och med myndighetens ledning. Externrevisorn konstaterar att granskningen huvudsakligen varit inriktad på den finansiella redovisningen och att man när det gäller resultatredovisningen har fokuserat på att göra faktakontroll mot relevanta underlag och specifikationer.

Externrevisorn anser att ändringen av verksamhetsgrensindelningen innebär att redovisning och analys i förhållande till de två föregående åren försvåras eftersom det inte fullt ut är möjligt att räkna om tidigare års utfall till

jämförbara siffror. När det gäller den årliga revisionen konstaterar revisorn att det ackumulerade underskottet ökade under året till följd av högre lönekostnader som inte fullt ut har kunnat tas ut i form av högre avigftsintäkter.

En ökning av de gemensamma kostnaderna under året avser främst kostnader för extern kompetens inom det internationella utvecklingssamarbetet och inom stödverksamheten. De ökade kostnaderna inom det internationella utvecklingssamarbetet förklaras, förutom av kostnader för extern kompetens, av kostnader för egen personal, resekostnader och representation i samband med missioner samt ökade transfereringar, t.ex. inköp av it-utrustning för insatsen i Zimbabwe. Fördelningen av de myndighetsgemensamma kostnaderna sker i enlighet med den princip som myndigheten anger, konstaterar revisorn.

Under 2017 har internrevisionen vid myndigheten utfört granskningar inom områden som rekryteringsförfarande, riskhanteringsprocessen, upphandling, kompetensförsörjning inom årlig revision och en kartläggning av intern styrning och kontroll. Internrevisionen har rapporterat att det finns förbättringsmöjligheter inom samtliga granskade områden.

Externrevisorn noterar avslutningsvis att personalsituationen på ekonomienheten varit ansträngd under året och att åtgärder vidtagits för att säkerställa bemanningen. Revisorn har efter granskning av generella it-kontroller lämnat rekommendationer om ändringar av fasta registerdata och behörigheter till redovisningssystemet och konstaterar att det nu pågår en översyn hos myndigheten i syfte att ytterligare dela upp behörighetsrollerna.

Riksrevisionens uppföljningsrapport 2018

Riksrevisionens uppföljningsrapport ska ge riksdagen underlag för att bedöma myndighetens resultat, dvs. om granskningsverksamheten har bidragit till en bättre statlig verksamhet. I inledningen konstateras att rapporten också kan ge andra än riksdagen kunskap om Riksrevisionens granskningar, hur de tas emot och vad de leder till. Med en regelbunden uppföljning får även Riksrevisionen erfarenheter som kan användas internt för att utveckla såväl granskningsarbetet som rapporteringen av granskningarna.

Uppföljningsrapporten består av tre delar. I den första delen redovisas en s.k. djup uppföljning av 18 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen under perioden mars 2013–december 2015. I den andra delen redovisas hur berörda organisationer och regeringen har behandlat de modifierade revisionsberättelserna från revisionen 2016. I den tredje och sista delen redovisas resultatet av en översiktlig uppföljning av 21 granskningsrapporter från 2015 och 2016.

I förordet till rapporten konstaterar riksrevisorerna att uppföljningen visar att flertalet granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller andra granskade organisationer. Åtgärderna ligger i linje med Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer. Den djupa uppföljningen gör det tydligt att det skett

förbättringar inom de granskade verksamheterna, även om problem i vissa fall också kan kvarstå. Även om det inte alltid är möjligt att dra slutsatsen att det är Riksrevisionens granskningar som är den direkta anledningen till de iakttagna förbättringarna visar uppföljningen att Riksrevisionen spelar en viktig roll i arbetet med att förändra och förbättra den statliga verksamheten.

Djup uppföljning av 18 granskningsrapporter

Syftet med den djupa uppföljningen är att, några år efter det att granskningen publicerats, spåra vidtagna eller planerade åtgärder och förbättringar som är ett resultat av granskningen. Resultatet av Riksrevisionens granskningar framgår av den samlade bild som framkommer över tid i flera uppföljningsrapporter. Det innebär att en enskild uppföljningsrapport inte kan ge hela bilden av nyttan med Riksrevisionens granskning och det genomslag som granskningarna får. Urvalet av rapporter för den djupa uppföljningen avser att spegla en jämn spridning av granskningar under den aktuella tidsperioden med en korrigering för att även åstadkomma spridning av granskningar över utskott och ämnen.

Redovisningen disponeras i fyra avsnitt för respektive granskningsrapport: Riksrevisionens granskning, riksdagens behandling av regeringens skrivelse, regeringens och myndigheters åtgärder och avslutande bedömning och kommentarer. I det sista avsnittet redovisas översiktligt om åtgärder vidtagits i enlighet med iakttagelser och rekommendationer och de problem som fortfarande anses kvarstå. Uppgifterna i den djupa uppföljningen har hämtats från offentliga dokument och från kontakter med de granskade organisationerna. Följande granskningsrapporter ingår i årets uppföljningsrapport:

- Statens hantering av riksintressen – ett hinder för bostadsbyggande (2013:21)
- Transparensen i budgetpropositionen (2013:23)
- Bostäder för äldre i avfolkningsorter (2014:2)
- Försvarets omställning (2014:4)
- Att överklaga till förvaltningsrätten – handläggningstider och information till enskilda (2014:6)
- Förvaltning av regionala projektmedel – delat ansvar, minskad tydlighet? (2014:10)
- Livsmedelskontrollen – tar staten sitt ansvar? (2014:12)
- Att gå i pension – varför så krångligt? (2014:13)
- Etableringslotsar – fungerar länken mellan individen och arbetsmarknaden? (2014:14)
- Swedfund International AB – Är finansieringen av bolaget effektiv för staten? (2014:16)
- Överenskommelser mellan regeringen och SKL inom hälso- och sjukvården – frivilligt att delta men svårt att tacka nej (2014:20)
- Primärvårdens styrning – efter behov eller efterfrågan? (2014:22)

- Informationssäkerheten i den civila statsförvaltningen (2014:23)
- Bistånd genom internationella organisationer – UD:s hantering av det multilaterala utvecklingssamarbetet (2014:24)
- Specialdestinerade statsbidrag – Ett sätt att styra mot en mer likvärdig skola? (2014:25)
- Näringspolitikens effekter – Brister i informationen om statliga satsningar (2014:26)
- Utbildningsstödet till varslade vid Volvo Cars – omskolad till arbete? (2015:1)
- Den officiella statistiken – en rättvisande bild av samhällsutvecklingen? (2015:3)

Behandlingen av den årliga revisionens revisionsberättelser med modifierade uttalanden

Riksrevisionens årliga revision har granskat årsredovisningarna för omkring 230 myndigheter och övriga organisationer 2016. Granskningen resulterade i att 15 myndigheter och en stiftelse fick revisionsberättelse med modifiering genom reservation, avvikande mening eller genom att Riksrevisionen avstår från uttalande.¹

I kapitlet redovisas hur de berörda myndigheterna och regeringen har behandlat de modifierade revisionsberättelserna och vilka åtgärder som vidtagits. Den rapportering om åtgärder som de granskade organisationerna har lämnat till regeringen och Riksrevisionen samt regeringens rapportering till riksdagen i budgetpropositionen för 2017 utgör underlag för uppföljningen.

Riksrevisionens årliga revision gör ett inledande uppföljnings- och planeringsarbete inför varje verksamhetsår. Arbetet omfattar bl.a. en riskanalys där information om tidigare års modifieringar i myndigheternas revisionsberättelser ingår i underlaget till riskanalysen. Eftersom den årliga revisionen ska arbeta förebyggande ska fel och brister kommuniceras med de berörda så snart som möjligt. Detta förebyggande arbete, i kombination med att statliga myndigheter över lag har hög kvalitet i årsredovisningarna, minskar enligt Riksrevisionen risken för antalet modifierade revisionsberättelser.

Översiktlig uppföljning av 21 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen

I den översiktliga uppföljningen som görs cirka två år efter publiceringen av en granskning, utgår man från regeringens redovisning av vidtagna respektive aviserade åtgärder i skrivelserna till riksdagen med anledning av granskningsrapporterna och i annan dokumentation. Riksdagens betänkande med anledning av regeringens skrivelse framgår också i den utskottsvisa redovisningen.

¹ För en närmare beskrivning av innebörden av uttalandena hänvisas läsaren till Riksrevisionens webbplats: <https://www.riksrevisionen.se/metoder/arlig-revision.html>.

Kompletterande information

Anslagssparande på förvaltningsanslaget och utnyttjande av anslagskredit på biståndsanslaget

I 2 kap. 6 § lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter finns bestämmelserna om anslagssparande. Myndigheterna får använda utnyttjade medel på ett anslag under följande år. Enligt Riksdagsstyrelsens föreskrift 2 kap. 5 § till lagen (RFS 2016:4) ska ett anslagssparande på ett anslag som huvudsakligen avser förvaltningsutgifter som huvudregel inte överstiga 3 procent. Anslagssparandet 2017 på förvaltningsanslaget är 3,5 miljoner kronor, dvs. lägre än 3 procent av tilldelat belopp.

Enligt 2 kap. 5 § i lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter får myndigheten tillfälligt överskrida ett anslag genom att ta i anspråk en anslagskredit motsvarande högst 3 procent av det anvisade anslaget. Den utnyttjade anslagskrediten 2017 på biståndsanslaget är 1,4 miljoner kronor, dvs. lägre än 3 procent av anvisat anslag.

Beslut om kontrollåtgärder för verksamhetsrisker

Som ett led i den interna styrningen och kontrollen har en riskinventering gjorts vid myndigheten. För de risker som har ett riskvärde som överstiger sex behöver kontrollåtgärder vitas. Riksrevisorn med administrativt ansvar fattade den 1 februari 2018 beslut om kontrollåtgärder för verksamhetsrisker (dnr 1.2.1-2016-0329). En kritisk risk som noteras är brister i resurser och kontinuitet på ekonomienheten på grund av hög personalomsättning. Rekrytering av chef för ekonomienheten anges som ett första steg för att åtgärda risken. De övriga risker som tas upp handlar om ordning och reda i interna processer och strukturer, t.ex. interna föreskrifter för bisysslor och att skapa en god och långsiktig offentlighetsstruktur.

Administrativa kostnader som belastar anslaget för internationellt utvecklingsarbete

Riksrevisionen disponerar ett anslag för internationellt utvecklingssamarbete inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd. Av årsredovisningen för 2017 framgår att av de gemensamma kostnaderna har 10,6 miljoner kronor belastat biståndsanslaget, vilket är 4,4 miljoner kronor mindre jämfört med föregående år. Det betyder att de administrativa kostnaderna utgör 21 procent av biståndsanslaget 2017. Gemensamma kostnader som inte belastar biståndsanslaget är t.ex. pensionskostnader för tidigare riksrevisorer och samverkan med personalorganisationer.

Utrikesutskottet har vid flera tillfällen kommenterat biståndsanslagets bidrag till myndighetens övergripande administrativa kostnader. I betänkande 2016/17:UU2 konstaterades att de administrativa kostnaderna utgjorde

32 procent av anslaget 2015, vilket innebar en ökning från de 18 procent som redovisats 2008. Utrikesutskottet ville att Riksrevisionen skulle utgå från Ekonomistyrningsverkets (ESV) riktlinjer för prissättning för myndigheter. Utrikesutskottet har också hänvisat till finansutskottets tidigare uttalanden om att redovisningen av de administrativa kostnaderna borde skäpas genom att Riksrevisionen i sitt budgetunderlag särredovisar de administrativa kostnaderna för tidigare år och gör en bedömning av vad som kan vara rimligt kommande år (yttr. 2009/10:FiU3y). I årets budgetbetänkande (bet. 2017/18:UU2) konstaterar utrikesutskottet att enligt riksrevisor Helena Lindberg har Riksrevisionen sett över fördelningen av de administrativa kostnaderna på myndighetens olika verksamheter i enlighet med ESV:s riktlinjer. Utrikesutskottet konstaterar att de administrativa kostnaderna 2016 beräknas till ca 20 procent av biståndsanslaget, vilket anses jämförbart med andra myndigheter som bedriver biståndsverksamhet.

Översyn av Riksrevisionen

Riksdagsstyrelsen beslutade i december 2016 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att göra en översyn av vissa frågor om Riksrevisionen. Kommittén antog namnet 2017 års riksrevisionsutredning. Utredningen lämnade ett delbetänkande i slutet av maj 2016, Översyn av Riksrevisionen – grundlagsfrågor (2016/17:URF1), och sitt slutbetänkande i februari 2018, Översyn av Riksrevisionen – slutbetänkande (2017/18:URF2).

Förslagen i delbetänkandet har remissbehandlats, och i oktober 2017 lämnade Riksdagsstyrelsen förslag i en framställning, 2017/18:RS4, som grundar sig på delbetänkandet och remissvaren. I framställningen föreslås bl.a. att bestämmelsen om riksrevisorernas antal flyttas från regeringsformen till riksdagsordningen för att antalet riksrevisorer lättare ska kunna ändras i framtiden. Det föreslås också att krav införs på kvalificerad majoritet för ett beslut av riksdagen om att skilja en riksrevisor från uppdraget, och konstitutionsutskottet föreslås få besluta om en särskild utredning som kan ligga till grund för att skilja en riksrevisor från uppdraget. Vidare föreslås att bestämmelser om samverkans- och uppgiftsskyldighet flyttas från vanlig lag till regeringsformen (RF) och förtydligas så att det uttryckligen framgår att Riksrevisionen har rätt till den information som myndigheten begär. Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Konstitutionsutskottet har behandlat förslagen i betänkande 2017/18:FiU15. Konstitutionsutskottet föreslår att riksdagen antar förslagen om ändringar i RF och riksdagsordningen (RO) som vilande. Behandlingen av förslagen om ändring i Riksrevisionens instruktion och lagen om statlig revision föreslår konstitutionsutskottet ska skjutas upp till riksmötet 2018/19, då dessa har samband med de föreslagna ändringarna i RF och RO som riksdagen slutligen kommer att besluta om under nästa riksmöte. Kammaren beslutade den 11 april 2018 enligt utskottets förslag (rskr. 2017/18:211 och rskr. 2017/18:212).

Förslagen i slutbetänkandet remissbehandlas för närvarande. Remisstiden går ut den 23 maj 2018. Riksdagsbehandlingen kommer att ske efter riksdagsvalet 2018, och ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2019. Utredningen har lämnat förslag om bl.a. att förtydliga effektivitetsrevisionens uppdrag och att förstärka och förtydliga riksdagens organisation för frågor som gäller Riksrevisionen och dess verksamhet. Enligt utredningens förslag ska beredningen av förslaget till anslag på statens budget för Riksrevisionen flyttas från finansutskottet till konstitutionsutskottet liksom beredningen av Riksrevisionens årsredovisning och upphandlingen av externrevision av myndigheten. För finansutskottets del innebär förändringarna enligt utredningen att ansvaret för att säkerställa relevans, kvalitet och produktivitet i Riksrevisionens verksamhet framträder mer renodlat. Utredningen föreslår också att det parlamentariska rådets ställning görs tydligare. Enligt utredningens förslag ska det vidare föreskrivas i lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. att beslut om att lägga ned en granskning ska redovisas och att detta lämpligen görs i årsredovisningen. Utredningen anser också att Riksrevisionens iakttagelser från revisionen bör kunna uppmärksammas i större omfattning. Enligt utredningens bedömning bör det därför årligen anordnas ett seminarium inom riksdagen för att uppmärksamma och belysa Riksrevisionens iakttagelser vad gäller årlig revision och effektivitetsrevision.

Riksrevisionens uppföljningsrapporter 2008–2017

I en bilaga till slutbetänkandet från utredningen om en översyn av Riksrevisionen (2017/18:URF2, bilaga 2) redovisas i en underlagsrapport en översiktlig bild av resultaten av Riksrevisionens granskningsverksamhet inom effektivitetsrevisionen som det framgår av uppföljningsrapporterna.

Inledningsvis konstateras att den uppföljningsmodell som tagits fram och tillämpas inom Riksrevisionens effektivitetsrevision ansluter väl till de standarder och riktlinjer som tagits fram av International Organisation of Supreme Audit Institutions (Intosai). Enligt Intosai fyller uppföljningen av revisionens resultat bl.a. ett syfte genom att utgöra ett underlag för att bedöma nytta med revisionsmyndigheten.

I Riksrevisionens uppföljningsrapporter fram t.o.m. 2017 års rapport har 122 granskningsrapporter varit föremål för djup uppföljning (drygt 40 procent av samtliga beslutade granskningsrapporter fram t.o.m. november 2013). Samtliga dessa har i underlagsrapporten undersökts utifrån följande frågeställningar:

- om de granskade uttryckligen sagt sig ha nytta av granskningen
- om de granskade vidtagit åtgärder
- om det framgår att iakttagelser/rekommendationer tagits om hand
- om det framgår att åtgärder och förbättringar är en direkt följd av Riksrevisionens granskning

- om det framgår att det är svårt att koppla åtgärder och förbättringar till Riksrevisionens granskning
- om det framgår av uppföljningen att de problem som har iakttagits minskat
- om det framgår av uppföljningen att det finns problem som kvarstår
- om det framgår av uppföljningen att inga resultat har uppnåtts för en enskild granskning.

Med den försiktighet som uttrycks i underlagsrapporten, när det gäller t.ex. svårigheten att ur den kronologiskt berättande stilen i uppföljningsrapporten fastslå exakt antal åtgärder eller omfattning av förbättringar av olika slag, konstateras att i ca 20 procent av uppföljningarna framgår att de granskade säger sig ha haft nytta av granskningen. I 25 procent av uppföljningarna går det att mer eller mindre tveklöst koppla Riksrevisionens granskning till de vidtagna åtgärderna eller iakttagna förbättringarna. Samtidigt framgår i 16 procent av uppföljningarna att det är svårt att koppla uppföljningsresultatet till Riksrevisionens granskning. I 40 procent av uppföljningarna framgår det att de problem som iakttagits i granskningarna minskat, samtidigt som det i 50 procent av fallen kvarstår problem. I underlagsrapporten noteras att båda dessa fall kan föreligga i samma uppföljning. Slutligen anses det i 11 procent av uppföljningarna att Riksrevisionens granskning medfört inga eller få märkbara resultat. Orsaken till detta kan t.ex. vara bristfällig tajmning eller att Riksrevisionen inte lämnat några rekommendationer. Den övergripande slutsatsen i underlagsrapporten är att "Riksrevisionen förefaller ha en viss påverkan på det förbättringsarbete och de förbättringar som sker i den statliga förvaltningen, även om kausaliteten ... inte alltid framstår som glasklar".

Undersökningen av de 122 granskningsrapporterna har kompletterats med fördjupade studier i 38 av dem. I första hand har det handlat om att undersöka vilken typ av åtgärder och förbättringar som har följt på Riksrevisionens granskningsrapporter. Den vanligaste åtgärden som vidtas är att regeringen ger en eller flera myndigheter uppdrag i regleringsbrev eller i annan ordning som kan handla om t.ex. att redovisa åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskning, utveckla åtgärder för att förbättra eller effektivisera det interna arbetet och att säkerställa likformig ärendehantering. En annan vanlig åtgärd är att tillsätta en utredning eller att besluta om tilläggsdirektiv till en befintlig utredning. I ett antal fall har granskning lett till översyn och förändring av lagstiftning. Påfallande i dessa fall är enligt underlagsrapporten att lagstiftningsarbetet ännu inte är avslutat vid tiden för uppföljningen (alltså fyra till fem år efter granskningen). De vidtagna åtgärder som redovisas i uppföljningen speglar Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer och är ofta administrativa åtgärder i syfte att skapa bättre förutsättningar för de granskade att uppnå bättre resultat inom sina respektive områden.

I underlagsrapporten framhålls att trots att den djupa uppföljningen av effektivitetsgranskningar genomförs fyra till fem år efter att en granskning publicerats är uppföljningen "för tidigt ute" för att en slutlig bild av genomslaget ska kunna ges, t.ex. när det gäller granskningar som leder till

översyn av lagstiftning. Dessutom påpekas att uppföljningsrapporten 2018 kommer att innehålla granskningar som är yngre än fyra till fem år beroende på en relativt låg produktion under de år som omfattas av djup uppföljning och att resultaten därför ännu inte går att utläsa.

Avslutningsvis nämner man också att den information som uppföljningsrapporten innehåller om den årliga revisionen endast utgör en obetydlig del av den nytta som den årliga revisionen gör när det gäller att förbättra den statliga verksamheten. De modifierade revisionsberättelserna är inte sällan triviala i den meningen att en för sent inkommen årsredovisning per automatik medför en modifierad revisionsberättelse och att en inte obetydlig andel av de modifierade revisionsberättelserna avser just fall med för sent inkomna årsredovisningar.

Seminarium i riksdagen den 26 april 2018 om den finansiella revisionens nytta och relevans

Finansutskottet, Riksrevisionen och Revisorsinspektionen anordnar tillsammans ett seminarium i riksdagen den 26 april 2018 om den finansiella revisionens nytta och relevans. Seminariet vänder sig till ledare inom både den offentliga och privata sektorn och till de som har ett intresse för revisionens roll i samhället. *Vilka frågor ska framtidens revision svara på?* och *Vad krävs för att infria förväntningarna?* är de centrala frågorna på seminariet.

Öppen utfrågning i finansutskottet den 31 maj 2018 om den årliga rapporten och uppföljningsrapporten

I den årliga rapporten som enligt 12 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska överlämnas till riksdagen ska riksrevisorerna samla de viktigaste iakttagelserna från effektivitetsrevisionen och den årliga revisionen. Den årliga rapporten (ÅRA) har brukat överlämnas till riksdagen i slutet av maj och utskottet har behandlat ärendet som ett av de första ärendena under hösten. Vid beredningen har riksrevisorerna kallats till utskottet för en intern utfrågning.

Medan syftet med ÅRA är att samla de viktigaste iakttagelserna från revisionsverksamheten under det senaste året är syftet med uppföljningsrapporten (URA) att i kombination med Riksrevisionens årsredovisning ge underlag för att bedöma Riksrevisionens resultat, dvs. om granskningsverksamheten bidragit till en bättre statlig verksamhet. Genom att uppföljningen görs på effektivitetsgranskningar som är fyra eller fem år gamla är det möjligt att bilda sig en uppfattning av resultatet av Riksrevisionens verksamhet som är svår att fånga i årsredovisningen med sitt ettåriga perspektiv eftersom resultaten oftast inte kan spåras förrän flera år efter att en granskning publicerats. Vid utskottets beredning av Riksrevisionens årsredovisning på våren har riksrevisorerna kallats till utskottet och vid det tillfället därför också redogjort för URA.

Med grund i ÅRA 2018 och URA 2018 och för att i högre grad än tidigare vid ett samlat tillfälle uppmärksamma och belysa Riksrevisionens iakttagelser och resultat, utifrån både den årliga revisionen och effektivitetsrevisionen, har utskottet kallat de tre riksrevisorerna till en öppen utfrågning den 31 maj 2018.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis konstaterar utskottet att externrevisorn lämnat en ren revisionsberättelse över Riksrevisionens årsredovisning för 2017. Det innebär att externrevisorn bedömer att årsredovisningen i alla väsentliga delar ger en rättvisande bild av den finansiella ställningen och att det ekonomiska resultatet för året är i enlighet med BEA-lagen, anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. Externrevisorn bedömer också att riksrevisorn med administrativt ansvar använt anslag och intäkter i enlighet med BEA-lagen, anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten.

Under 2017 har Riksrevisionen återgått till att redovisa sin verksamhet i fyra verksamhetsgrenar. Liksom förra året då antalet verksamhetsgrenar ändrades vill utskottet påminna om att en underindelning av verksamheten som är stabil över tiden är att föredra. Därför förutsätter utskottet att antalet verksamhetsgrenar nu är ändamålsenligt för att redovisa Riksrevisionens verksamhet. Utskottet välkomnar att det i årsredovisningen återigen finns både en redovisning av användningen av extern kompetens och konsulter liksom en samlad redovisning av kostnadsutvecklingen i de olika verksamhetsgrenarna. Sedan en instruktion om remissyttranden beslutades av riksrevisorerna i april 2017 har 15 remissyttranden avgivits. Mot bakgrund av att myndigheten fick 98 remissförfrågningar under året och sammanlagt besvarade 37 tyder det enligt utskottet på att den ambition riksrevisorerna har att minska omfattningen på arbetet med remissvar har förutsättningar att kunna realiseras.

I den riskanalys som genomförts på myndigheten inom ramen för processen för intern styrning och kontroll har brister i resurser och kontinuitet på ekonomienheten p.g.a. hög personalomsättning noterats som en kritisk risk. Även externrevisorn har angett att personalsituationen på ekonomienheten varit ansträngd under året. Under våren 2018 kommer en ny ekonomichef att börja och för närvarande rekryteras till flera andra tjänster på ekonomienheten. Utskottet vill i det sammanhanget betona vikten av att ekonomistyrningen fungerar och påminner om de kortsiktiga besparingsåtgärder som fick vidtas 2008 till följd av just bristande ekonomistyrning vid myndigheten, och som inte främjade Riksrevisionens verksamhet (bet. 2009/10:FiU27).

Personalomsättningen inom den årliga revisionen är lika hög som förra året men kontinuiteten i granskningsteamet är något bättre. Samtidigt betyder den pågående digitaliseringen inom statsförvaltningen att man behöver öka kapaciteten för it-revision men det är svårt att rekrytera it-revisorer. Inom effektivitetsrevisionen har personalomsättningen minskat något men den är fortfarande hög och påverkar enligt myndigheten själv verksamheten negativt, t.ex. genom förseningar och att granskningar läggs ned. Personal- och

kompetensförsörjningen vid myndigheten är enligt utskottet central, eftersom personalen är den främsta resursinsatsen i Riksrevisionens verksamhet. Utskottet välkomnar att Riksrevisionen satt igång ett arbete med en ny kompetensförsörjningsstrategi men anser att det inte får överskugga ett systematiskt arbetsmiljöarbete på myndigheten för att också ta hand om de utvecklingsområden som pekats ut i den senaste medarbetarundersökningen och som handlar om ledning och styrning, arbetsbelastning samt kommunikation.

Utskottet har tagit del av Riksrevisionens uppföljningsrapport 2018. I kombination med årsredovisningen med sitt ettåriga perspektiv ger den underlag för utskottet att säkerställa relevans, kvalitet och produktivitet i Riksrevisionens verksamhet. Liksom tidigare vill utskottet betona att den djupa uppföljningen som görs på effektivitetsgranskningar som är fyra till fem år gamla är viktig. De avslutande kommentarerna är särskilt värdefulla för att bilda sig en uppfattning om förbättringar i den statliga verksamheten men också om vilka problem som kvarstår. Eftersom det ofta kan ta flera år innan det går att spåra resultaten av en granskning är det viktigt att den djupa uppföljningen inte genomförs för tidigt. Utskottet noterar i det sammanhanget att Riksrevisionen i årets uppföljningsrapport genomfört djup uppföljning på lite nyare granskningar än vad som tidigare varit fallet. När det gäller den information som uppföljningsrapporten innehåller om den årliga revisionen konstaterar utskottet att det endast utgör en liten del av den nytta som den årliga revisionen gör när det gäller att förbättra den statliga verksamheten, eftersom den största nyttan uppkommer i det förebyggande arbete den årliga revisionens granskning innebär.

Avslutningsvis har utskottet också tagit del av en omfattande undersökning som gjorts av den djupa uppföljningen i uppföljningsrapporterna 2007–2017. Utskottet konstaterar att de slutsatser som dras utifrån årets uppföljning stämmer överens med slutsatserna som dras i det längre perspektivet. Utskottet ser fram emot att diskutera revisionens iakttagelser och dess resultat ytterligare på den offentliga utfrågning med riksrevisorerna som utskottet anordnar den 31 maj 2018.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen lägger redogörelsen om Riksrevisionens årsredovisning för 2017 till handlingarna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2017/18:RR1 Riksrevisionens årsredovisning för 2017.

BILAGA 2

Externrevisorns revisionsberättelse

Till Riksdagen

Revisionsberättelse

för Riksrevisionen, org. nr 202100-5422

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Riksrevisionen för år 2017, daterad den 16 februari 2018.

Enligt vår upplåtning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lag (2016:1019) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksrevisionens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess ekonomiska resultat för året enligt lag (2016:1019) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten.

Resultatredovisningen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI) för finansiell revision, och Riksrevisionens instruktion för granskning av resultatredovisning (RRI) och annan information i årsredovisningen. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Riksrevisionen i enlighet med ISSAI 30 Code of Ethics och har fullgjort våra åtaganden i enlighet med dessa etiska regler.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Riksrevisorn med administrativt ansvars ansvar för årsredovisningen

Det är riksrevisorn med administrativt ansvar som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lag (2016:1019) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. Riksrevisorn med administrativt ansvar ansvarar även för den interna styrning och kontroll som denne bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar riksrevisorn med administrativt ansvar för bedömningen av myndighetens förmåga att fortsätta verksamheten. Denna upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift, såtillvida det inte finns särskilda skäl att inte göra det.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISSAI och RRI alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISSAI, använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern styrning och kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av myndighetens interna styrning och kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i myndighetens interna styrning och kontroll.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i riksrevisorn med administrativt ansvars uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att riksrevisorn med administrativt ansvar använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om myndighetens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, ska vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn och den bedömning som lämnats eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera våra uttalanden om årsredovisningen.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Som en del av granskningen i enlighet med RRI, planerar och genomför vi revisionen för att:

- för väsentlig information, av finansiell eller icke finansiell natur som lämnas i resultatredovisningen inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis för att sådan information har upprättats med syfte att tillsammans med årsredovisningens övriga delar ge en rättvisande bild av verksamheten utifrån regelverket.

— genomför erforderliga åtgärder avseende övrig information för att förvissa oss om att denna är förenlig med de övriga delarna i årsredovisningen och fri från väsentliga fel, baserat på vår kunskap om myndigheten.

Vår kommunikation med riksrevisorn med administrativt ansvar innefattar bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning och betydande resultat från revisionen, inklusive eventuella betydande brister i den interna styrningen och kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Riksrevisorn med administrativt ansvars efterlevnad av tillämpliga föreskrifter för användning av anslag och intäkter

Uttalande

Enligt vår uppfattning, baserat på vår revision av årsredovisningen, har i alla väsentliga avseenden, riksrevisorn med administrativt ansvar använt anslag och intäkter i enlighet med lag (2016:1019) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt ISSAI och RRI. Vårt ansvar enligt dessa beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Riksrevisionen i enlighet med ISSAI 30 Code of Ethics och har fullgjort våra åtaganden i enlighet med dessa etiska regler.

Vi anser att de revisionsbevis vi har erhållit är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Riksrevisorn med administrativt ansvar

Det är riksrevisorn med administrativt ansvar som ansvarar för att användning och redovisning av anslagsmedel och intäkter sker i enlighet med lag (2016:1019) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten.

Riksrevisorn med administrativt ansvar ansvarar för myndighetens organisation och förvaltningen av myndighetens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlopande bedöma myndighetens ekonomiska situation och att tillse att myndighetens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och myndighetens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

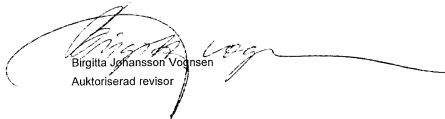
Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att granska riksrevisorn med administrativt ansvars årsredovisning i enlighet med ISSAI och RRI. Enligt dessa revisionsstandarder ska vi beakta efterlevnad av lagar och förordningar och eventuella effekter av väsentliga avvikelser från tillämpliga regelverk på de finansiella delarna i årsredovisningen.

Vårt ansvar är också att granska att riksrevisorn med administrativt ansvars förvaltning följer lag (2016:1019) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. På basis av genomförd revision av årsredovisningen lämnar vi ett uttalande om riksrevisorn med administrativt ansvars efterlevnad av dessa regelverk.

Stockholm den 16 mars 2018

KPMG AB

Birgitta Johansson Voornen
Auktoriserad revisor

Extern revision av Riksrevisionen

PM avseende bokslutsgranskning för räkenskapsåret 2017
Till Riksdagens finansutskott

KPMG AB

2018-03-16

Antal sidor 10

PM 2017 Extern revision av Riksrevisionen.docx

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
2	Sammanfattande slutsats	2
3	Granskning av årsredovisningen	2
4	Granskning av finansiell redovisning	3
4.1	Resultaträkningen	3
4.2	Anslagsredovisningen	4
4.3	Balansräkningen	4
5	Kommentarer till resultatredovisningen	5
6	Granskning av intern kontroll och redovisningsrutiner	7
6.1	Internrevisionens arbete	7
6.2	Intern styrning och kontroll	8
6.3	Redovisningsrutiner	8
7	Förvaltningsrevision	8

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

1 Inledning

Vårt uppdrag är reglerat i avtal avseende revisionstjänster extern revision av Riksrevisionen träffat med Riksdagsförvaltningen den 12 juni 2015. Uppdraget avser biträde i finansutskottets revision av Riksrevisionen och omfattar revision av Riksrevisionens årsredovisning. I uppdraget ingår att ansvara för planering, genomförande och rapportering av granskningen. Den skall omfatta årsredovisningen och underliggande redovisning samt råd och stöd i revisionella frågor i den omfattning som krävs för att genomföra revisionen av nämnda myndighet. Revisionsberättelser med uttalande om årsredovisningar ska lämnas till finansutskottet.

Denna PM är ställd till finansutskottet och har upprättats som ett komplement till avlämnad revisionsberättelse för räkenskapsåret 2017 och har som syfte att sammanfatta de iakttagelser som framkommit vid vår granskning av materiell betydelse. Smärre iakttagelser rapporteras direkt vid granskningen till ansvarig person. Gjorda iakttagelser har diskuterats med berörda personer och med myndighetens ledning.

Vår granskning har utförts enligt International Standards of Supreme Audit Institutions (ISSAI) för finansiell revision, och Riksrevisionens instruktion för granskning av resultatredovisning (RRI) och annan information i årsredovisningen och i enlighet med upprättad revisionsplan. En revision enligt ISSAI innebär att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen med syfte att uppnå en rimlig säkerhet för att kunna uttala oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Om inte annat framgår avser uppgifter inom parentes föregående på.

2 Sammanfattande slutsats

Vi kan, efter vår löpande granskning och granskning av bokslut och årsredovisning, konstatera att granskningen inte föranlett några väsentliga anmärkningar. Vi anser att Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2017 ger en rättvisande bild.

3 Granskning av årsredovisningen

Riksrevisionens årsredovisning avlämnades till finansutskottet av riksrevisorn med administrativt ansvar Stefan Lundgren den 16 februari 2018.

Årsredovisningen innehåller resultatredovisning och finansiell redovisning.

Vårt granskningsarbete avseende årsredovisningen har huvudsakligen varit inriktad på den finansiella redovisningen. Vad det gäller granskningen av resultatredovisningen har vi fokuserat på att göra en faktakontroll mot relevanta underlag och/eller specifikationer.

I årsredovisningen gör riksrevisorn med administrativt ansvar ett uttalande där han intygar att Riksrevisionens interna styrning och kontroll är betryggande, vilket återfinns i

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

årets årsredovisning på s. 2. Underlag för detta intygande är bland annat att de direktrapporterande cheferna har gjort en självutvärdering avseende risker i verksamheten där dessa bedömts vara höga.

4 Granskning av finansiell redovisning

Vi har granskat att den finansiella redovisningen är upprättad enligt gällande regler och att god redovisningssed tillämpas. Vår granskning har inte föranlett några anmärkningar.

Nedan finns en sammanfattning av väsentliga iakttagelser och analyser avseende den finansiella redovisningen.

Riksrevisionen tillämpar från och med den 1 januari 2017 lagen (2016:1019) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter. Tidigare tillämpade Riksrevisionen lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen. Detta har inte inneburit några väsentliga förändringar avseende intern styrning och kontroll respektive den finansiella rapporteringen för myndigheten.

4.1 Resultaträkningen

Verksamhetens kostnader har under 2017 ökat med 3,5 procent (2016 en ökning med 3,2 procent). Detta beror främst på ökade personalkostnader och ökade gemensamma kostnader. Personalkostnaderna har ökat inom samtliga verksamhetsgrenar dels till följd av högre lönenivåer och dels till följd av fler antal anställda. Antal anställda har ökat från 305 till 314 under 2017 och uppgick vid årets slut till 336.

Kostnader för kursavgifter, rekrytering, annonsering samt företagshälsövård är lägre jämfört med föregående år varmed ökningen av personalkostnaderna i sin helhet kan hänföras till högre lönekostnader. Ökning av gemensamma kostnader avser främst kostnader för extern kompetens inom Internationellt utvecklingssamarbete (IU) och Stödverksamheten samt ökning av resor och representation främst inom IU. Kostnader för teknisk utrustning så som datorer, skärmar och mobiltelefoner är lägre i år då föregående år myndigheten redovisade kostnader för investeringar i ny IT arbetsplatsutrustning.

Den årliga revisionen har under 2017 fakturerat i nivå med föreg. år och även volym arbetade timmar är oförändrat. Detta finns redovisat i resultaträkningen under rubriken uppbördsverksamhet.

Årets kapitalförändring är positiv med 935 tkr vilket främst förklaras av återförd avsättning till tidigare riksrevisorers chefspensioner. Pensionerna redovisas utgiftsmässigt från och med 2015 med senare avräkning mot anslag i samband med när utgiften uppstår.

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

4.2 Anslagsredovisningen

Anslagsutfallet är 12 494 (15 237) tkr högre än motsvarande period föreg. år, vilket kan utläsas av resultaträkningen under rubriken intäkter av anslag. Den huvudsakliga förklaringen är ökade personalkostnader i verksamheten.

För utgiftsområde 2 anslag 1:15 har 330 046 (319 696) tkr använts i verksamheten. Årets utgifter har inneburit att efter indragning av anslag med 0 (5 202) tkr har anslagssparandet minskat med 5 845 (5 237) tkr och uppgår till 3 553 (9 398) tkr vid årets utgång.

För utgiftsområde 7 anslag 1:5 har 51 424 (45 790) tkr använts i verksamheten av ett anvisat anslag på 50 000 tkr. Det fanns vid årets ingång ett anslagssparande med 3 368 tkr och vid årets utgång ett utnyttjande av anslagskrediten med 1 424 tkr.

Under 2017 har återbetalning skett med 3,4 mnkr från anslag 1:5. För 2018 avser Riksrevisionen att till ingen del återbetala anslagssparandet.

Anslagskrediten för anslaget 1:15 uppgår till 9 726 tkr och för anslaget 1:5 till 1 500 tkr.

4.3 Balansräkningen

Vi har granskat balansräkningen mot upprättade avstämningsbilagor utan anmärkningar. Varje balanspost är väl dokumenterad. Större förändringar jämfört med föregående år har vi fått förklarade. Detta gäller främst anläggningstillgångar, upplupna intäkter och kostnader (inkl. semesterlöneskuld), avräkning mot statsverket, räntekonto i Riksgälden, myndighetskapital, leverantörsskulder samt avsättningar.

Förändringen av avräkning mot statsverket, räntekontot i Riksgälden och lån har bland annat påverkats av återbetalning av anslagsmedel samt upplåning och amortering av lån för investering i teknisk utrustning och föregående år i IT-system såsom IT-verktyg för årlig revision. Det utgående bokförda värdet för anläggningstillgångar överstiger låneskulden hos Riksgälden med ca 1,1 mnkr, vilket innebär att viss del av investeringarna har belastat räntekontot hos Riksgälden.

4.3.1 Avsättningar

Avsättningar består av pensioner inkl. löneskatt 2 295 (3 415) tkr och trygghetsmedel 912 (846) tkr samt övriga avsättningar 0 (153) tkr. Avsättning för pensioner inkl. löneskatt avser chefpensioner med 1 211 (2 077) tkr och delpensioner 1 084 (1 339) tkr.

Övriga avsättningar har utnyttjats under året och avsåg avsättning för lönekostnader enligt avtal som uppstått i samband med avveckling av lokalkontoret i Karlstad.

Riksdagen biföll den 4 juni 2014 finansutskottets förslag i Riksdagsskrivelse 2013/14:299. Beslutet innebär att Riksrevisionen har arbetsgivaransvaret och det ekonomiska ansvaret för riksrevisorernas chefpensioner samt att avsättning för riksrevisorernas chefpension sker fr.o.m. räkenskapsåret 2015 på utgiftsmässig grund.

Vi har tagit del av beslut om chefpensioner för de avsättningar som redovisas i bokslutet per 2017-12-31 samt 2016-12-31. I bokslutet redovisas avsättning för en chefpension

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

för perioden fram till det att denne uppnår 65 år. Hänsyn har tagits till annan tjänstgöring varmed för en chefs pension detta har inneburit att ingen avsättning är erforderlig varje sig för 2017-12-31 eller 2016-12-31. Riksrevisionens avsättning för tidigare riksrevisorers chefs pension kan högst uppgå till 5 637 (7 128) tkr om den nuvarande anställningen hos annan arbetsgivare upphör. Pensionsersättningar, inkl. särskild löneskatt som beräknats av SPV ligger till grund för avsättningen. Avsättningar för chefs pensioner fram till 65 år omprövas vid ändrade förhållanden och i samband med årsboks slut.

För de två riksrevisorer som avgick under 2016 föreligger ingen förpliktelse för Riksrevisionen att utge chefs pension.

Den 9 mars 2017 fattade Nämnden för lön till Riksdagens ombudsmän och riksrevisorerna beslut om dels avgångs ersättning till den 1 mars 2017 avgående riksrevision och dels övriga anställningsförmåner till de tre riksrevisorer som tillträdde den 15 mars 2017.

5 Kommentarer till resultatredovisningen

Verksamhetsindelningen har ändrats till fyra verksamhetsgrenar från tre verksamhetsgrenar under 2016:

- Årlig revision
- Effektivitetsrevision
- Nationellt revisionsorgan, och
- Internationellt utvecklingssamarbete

Förändringen utgörs främst av att verksamhetsgren "Internationell verksamhet" numer är fördelad till Nationellt revisionsorgan och Nationellt utvecklingssamarbete.

Vi har granskat faktauppgifter och belopp i resultatredovisningen mot underlag. Vi har även analyserat Riksrevisionens beskrivning av måluppfyllelsen. Vi anser att samtliga verksamhetsgrenar ger en tillfredsställande beskrivning av respektive verksamhet och måluppfyllelse.

Redovisning av och analysen mot de två föregående åren har försvårats av att det inte fullt ut är möjligt att räkna om tidigare års utfall till jämförbara siffror.

Årlig revision

Det genomsnittliga priset per revisionsberättelse har ökat jämfört med 2016. Ökningen per revisionsberättelse uppgår till 3 procent. Årets avgiftsintäkter understiger kostnaderna vilket förklarar underskottet på 1 894 tkr. Det ackumulerade underskottet ökade till 3 224 tkr som en följd av högre lönekostnader vilket inte fullt ut kunnat tas ut i form av högre avgiftsintäkter.

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

Kostnader för årlig revision ökade med 5,8 (8,2) mnkr vilket innebär en ökning med 3,7 (5,4) procent. Ökningen förklaras av högre lönekostnader för revision medan övriga kostnader för områdesbevakning och metodstöd är i nivå med föregående år.

Riksrevisionen har avlämnat 1 (4) ytterligare revisionsberättelse under 2017 i jämförelse med 2016. Totalt har 237 (236) revisionsberättelser avgivits varav för myndigheter 15 (föreg. år 16) med modifierat uttalande. En redogörelse av antalet och orsak till revisionsberättelser med modifierat uttalande återfinns i årsredovisningen (s. 11).

Effektivitetsrevisionen

Effektivitetsrevisionens kostnader ökade under året med 7,2 (8,6) mnkr vilken innebär en ökning med 5,1 (6,5) procent. De ökade kostnaderna avser ökade lönekostnader inom granskningsverksamheten och omvärldsbevakning. Ökningen beror dels på ändrad kompetensprofil och dels på fler arbetare timmar.

Totalt under året har det publicerats 37 granskningar vilket är 4 fler än föreg. år. Antalet nedlagda timmar per avslutad granskning har minskat med 12,8 procent (2016: en ökning med 40,1 procent), styckkostnaden för årets avslutade granskningar har minskat med 14,9 (7,6) procent. Kostnad för granskningar som avslutats utan avlämnade av rapport avser 8 (7) rapporter till en kostnad om 11,6 (16,3) mnkr. Den högre kostnaden 2016 förklaras av att flera granskningar avslutades sent i granskningsprocessen.

Nationellt revisionsorgan

Från och med 2017 har Riksrevisionen renodlat verksamhetsgrenarna och redovisar myndighetens uppdragskostnader (nationellt revisionsorgan, samverkan i revisionsfrågor nationellt och internationellt) samt myndighetsövergripande uppgifter inom verksamhetsgrenen Nationellt revisionsorgan.

Kostnaderna för nationellt revisionsorgan har minskat med 2,5 mnkr och uppgår till 14 900 (17 452) tkr. Det förklaras av färre timmar och lägre kostnader för övrig rapportering främst för den årliga rapporten.

Det nationella arbetet omfattar Riksrevisionens årliga granskningsplan och den årliga rapporten, arbete i det Parlamentariska rådet och det Vetenskapliga rådet, samt arbete med externa kontakter och seminarier. Målet för internationell samverkan är att befästa och främja revisionens roll internationellt och bidra till förtroende för Riksrevisionens verksamhet, detta uppnås bland annat genom att delta i Kontaktkommittén inom EU samt INTOSAI kommitté för kapacitetsutveckling (CBC).

Internationellt utvecklingssamarbete

Målet för internationellt utvecklingssamarbete är att stärka andra länders nationella revisionsorgan, dess kapacitet och förmåga att bedriva revision enligt internationella standarder.

Kostnaderna för internationellt utvecklingssamarbete har ökat med 5,6 (4,0) mnkr och uppgår till 51 426 tkr inkl. myndighetsgemensamma kostnader och transfereringar. Ökningen förklaras av ökade kostnader för extern kompetens, egen personal, resekostnader och representation i samband med missioner samt ökade transfereringar. Verksamhetsgrenens andel av myndighetsgemensamma kostnader har minskat med 3,5 mnkr.

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

Den största insatsen är till AFROSAI-E med knappt 17 mnkr och insatsen i Zimbabwe har ökat i omfattning från knappt 1 mnkr till ca 3,3 mnkr. Transfereringar har ökat och uppgår till 8,5 (5,0) mnkr vilket förklaras av ökade bidrag till AFROSAI-E och Zimbabwe bland annat för inköp av IT-utrustning.

Det ingående anslagssparandet om 3,4 mnkr för anslag 1:5 har återbetalats, och den högre aktivitetsnivån i kostnader och transfereringar under året innebär att det internationella utvecklingssamarbetet utnyttjar merparten av anslagskrediten (ref. 4.2).

Myndighetsgemensamma kostnader

Myndighetens gemensamma kostnader består av kostnader för myndighetens ledning och lokaler, myndighetsövergripande kostnader och kostnader för flera verksamhetsledningar. Kostnader för metodutveckling och utbildning redovisas inom respektive verksamhet och är inte med i fördelningen av de gemensamma kostnaderna. Fördelning av kostnader mellan verksamhetsgrenar beräknas efter redovisad tid för respektive verksamhetsgren. Av de gemensamma kostnaderna har 10,6 (15) mnkr belastat anslaget 1:5 Internationellt utvecklingssamarbete. Kostnaderna har fördelats i likhet med för övriga verksamhetsgrenar till skillnad från föregående år då denna verksamhetsgren belastades med en fast andel av myndighetsgemensamma kostnader.

Vi har granskat redovisning och fördelning av myndighetens gemensamma kostnader mot underlag och mot myndighetens redovisning. Vi anser att fördelningen sker i enlighet med den princip som myndigheten anger.

6 Granskning av intern kontroll och redovisningsrutiner

Nedan sammanfattas iakttagelser från vår löpande granskning. Granskningen utfördes under hösten 2017. Vår slutsats baserat på den granskning som vi utfört, är att den interna kontrollen hos Riksrevisionen på granskade områden fungerar bra. Vi redogör kort för vår utförda granskning nedan.

6.1 Internrevisionens arbete

Huvudinriktning i internrevisionsplanen för 2015/2016 var Ekonomistyrning, Informationssäkerhet samt Extern uppföljning av den årliga revisionen bland myndigheterna. Internrevisionen rapporterade att det fanns förbättringsmöjligheter inom Ekonomistyrning, Införandet av ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) samt Extern uppföljning av den årliga revisionen bland myndigheterna.

Under 2017 har Internrevisionen utfört granskningar enligt beslut om internrevisionsplan för Riksrevisionen 2016/2017 och avrapporterat granskningar inom områden som; Rekryteringsförfaranden, Riskhanteringsprocessen, Upphandling, Kompetensförsörjning inom årlig revision, Kartläggning av intern styrning och kontroll. Internrevisionen har rapporterat att det finns förbättringsmöjligheter inom samtliga granskade områden.

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

6.2 Intern styrning och kontroll

Reglerna om intern styrning och kontroll framgår av 14 § i Riksdagsstyrelsens föreskrift till lagen (2016:1091) om budget och ekonomiadministration för riksdagens myndigheter. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet uppfyller de krav som ställs på verksamheten i myndighetens instruktion.

I arbetet med intern styrning och kontroll ingår bland annat riskanalys, bedömning och rapportering av risknivåer samt åtgärder och uppföljning. Under 2017 har internrevisionens granskning omfattat en genomlysning av Riskhanteringsprocessen och en kartläggning av intern styrning och kontroll där större förbättringsmöjligheter identifierades inom Riskhanteringsprocessen.

För att stärka arbetet med intern styrning och kontroll har myndigheten tagit fram en projektplan för vidare utvecklingsarbete kring riskanalys och riskhantering samt för framtagande av en ny intern regel om riskhanteringsprocessen under 2018. Myndigheten har även per 2017-10-02 antagit en ny arbetsordning för att tydliggöra ansvar och befogenheter inom myndigheten.

Av myndighetens riskanalys och bedömning har de risker i riskanalysen som har ett högre riskvärde dokumenterats och kontrollåtgärder har identifierats. Riksrevisor med administrativt ansvar har även fattat beslut om kontrollåtgärder för dessa verksamhetsrisker.

Riksrevisor med administrativt ansvar ska i årsredovisningen lämna ett intygande om den interna styrningen och kontrollen, vilket han gjort (s. 2).

6.3 Redovisningsrutiner

Inom ramen för revisionen har vi granskat att rutiner finns för anslag, årlig revision och effektivitetsrevision, avstämning med statsverket, attester samt rutiner för inköp och upphandlingar, personalkostnader och avstämningar.

Vi har rapporterat att det för vissa rutiner finns behov av genomlysning för att säkerställa att rutinen till alla delar är ändamålsenlig och effektiv, vi har även noterat att personalsituationen på ekonomienheten varit ansträngd under året och att åtgärder vidtagits för att säkerställa att tillräcklig bemanning finns. Vi har granskat generella IT-kontroller där vi har lämnat rekommendation gällande ändring av fasta registerdata samt behörigheter till redovisningssystemet. En översyn pågår hos myndigheten i syfte att ytterligare dela upp behörighetsrollerna.

7 Förvaltningsrevision

Vi har läst protokoll från ledningsgruppsmöten, rapportering från internrevisionen, verksamhetsplanen och anslagsdirektiven.

Vi har granskat myndighetens uppgifter om ledande befattningshavare i årets årsredovisning på s. 52 utan kvarstående noteringar.

Till Riksdagens finansutskott
Extern revision av Riksrevisionen

2018-03-16

Årsredovisningen är enligt vår bedömning upprättad i enlighet med gällande lagar, förordningar och direktiv. Vi har inte heller funnit något som tyder på att verksamheten inte bedrivits i enlighet med anslagsdirektivet 2017 eller andra gällande regler och riktlinjer.

2018-03-16

KPMG AB

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Birgitta Johansson Vognsen', written over a horizontal line.

Birgitta Johansson Vognsen

Auktoriserad revisor